

19 d'octubre, dimarts

Un ventatge té 4 costats

BALANÇ DE LA POLÍTICA D'ENSENYAMENT EN VALENCIÀ

A pesar de la Conselleria

Després de més de sis anys de la promulgació de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, els resultats són decebedors. Només el 2,2% d'alumnes d'EGB de comarques cataloparlants reben l'ensenyament en la seua llengua.

Rafael Xambó

Quan el 1982 els socialistes accediren al govern de la Generalitat del País Valencià, els nacionalistes polítics i culturals de tota mena repicaren campanes esperançades pel que implicava per al redreçament del català.

Ràpidament s'enviaren professors als centres d'ensenyament mitjà i el curs 83-84 es féu el mateix amb els centres d'EGB. Molts pensaren: ara va de veres. Durant molt de temps s'havia defensat la tesi que el futur de l'idioma passava per la seua introducció en

tots els nivells d'ensenyament. Les intencions dels socialistes semblaven bones i les primeres mesures mostraven una actitud decidida. Deixem córrer la sistemàtica ambigüitat quant al nom de la llengua.

L'any 84, en la presentació del *Llibre blanc de l'educació a la Comunitat Valenciana* el conseller Cebrià Ciscar escrivia: «La incorporació de la nostra llengua al sistema educatiu és un fet. El compliment de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià exigeix com-

QUADRE 1

Línies d'ensenyament en català d'EGB, comparades amb el total de centres i alumnes del territori catalanoparlant, expressat en percentatges

	Nombre de centres	Nombre d'alumnes
Línies en català	213	13.000
Total territori	1.500	580.000
Percentatge línies/total	14,2	2,2

(Dades de l'1 de gener de 1989).

QUADRE 2

Distribució de tractaments de l'àrea d'experiències d'EGB, per centres i Serveis territorials, expressat en percentatges

Centres tractament	S.T. Alacant	S.T. Castelló	S.T. València	Totals
0	32	11	16	20
Inicial	31	23	31	30
Parcial	15	25	19	19
Total	21	40	33	30

QUADRE 3

Dades comparatives de les línies en català i dels centres experimentals de la reforma en l'ensenyament mitjà

	Línies en català	Centres de reforma
Nombre de centres	24	27
Nombre de coordinadors i assessors	3	17
Suport econòmic per centre	0 pessetes	500.000 pessetes
Nombre d'alumnes	752	3.000

QUADRE 4

Ensenyament en català d'algunes assignatures i línies (Ensenyament Mitjà. Sector Públic)

	Centres	Alumnes	Professors
Ensenyament en català	92	27.000	680
Total territori catalanoparlant	175	120.000	7.521
% en català	52% (1)	22,5%	9% (2)

(1) S'hi inclouen centres amb claustres de més de trenta professors en castellà, on només de 2 a 5 professors fan classe en català. Els alumnes poden tenir només tres o sis hores en català de les prop de trenta hores setmanals.

(2) El 67% dels professors només en fan ús oral.

pletar la incorporació citada per a garantir la igualtat de tractament que es deriva de la cooficialitat; caldrà que assumim que l'aspecte lingüístic és un fonament de l'Escola Valenciana. Perquè no es pot construir una escola científica, democràtica, arrelada, una autèntica Escola Valenciana, sense que un element del poble, com ara la llengua, no esdevinga l'espina del sistema escolar».

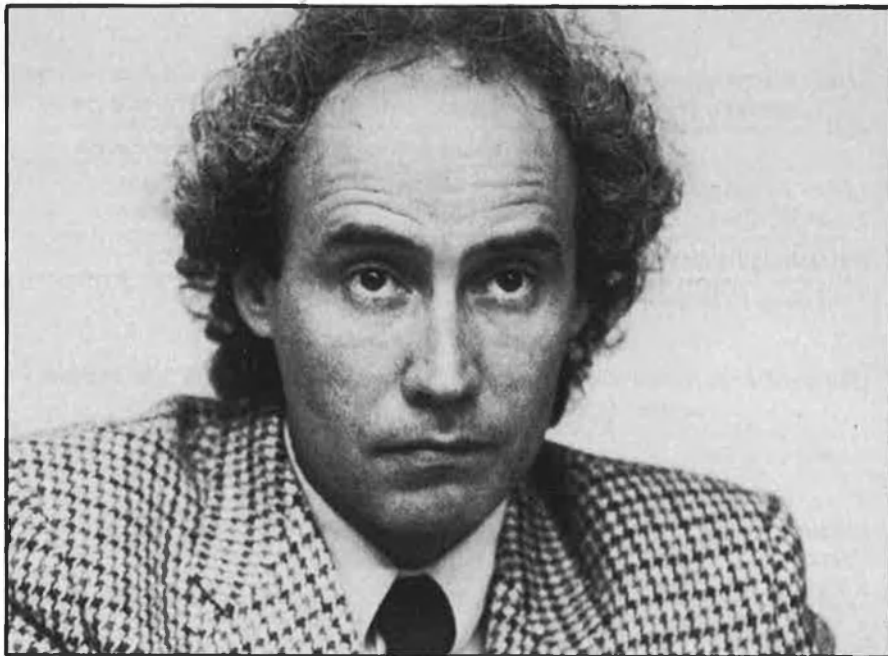
La prioritat socialista era garantir l'assignatura de català en tots els centres educatius. A l'efecte, es marcava un termini de tres anys, després dels quals es prometia que els esforços s'adreçarien a l'ensenyament en català. N'han passat sis i ja va sent l'hora

de fer-ne balanç, l'hora de veure en què ha quedat allò de l'*espinàs*.

És cert (¿ho haurem d'agrair?) que l'assignatura de català ha estat implantada completament —també deixem córrer la política de concedir totes les exempcions dels estudiants dels territoris castellanoparlants, sense fer cap campanya per crear actituds favorables. Sí, deixem-ho córrer, no siga cosa que ens prenguen per llepafils. Però, quant a l'espina del sistema escolar, és a dir, pel que fa a l'impuls de l'ensenyament en català, les dades canten i fa una pudor decebedora per a tots els que, de bona fe o amb suspicàcies, s'havien cregut la cobla.

Els quadres que hi incloem necessiten pocs comentaris. A l'EGB, l'ense-

nyament en català arriba a un nombre baixíssim d'alumnes. L'àrea d'experiències de tercer d'EGB, concebuda com la punta de llança de la normalització lingüística en l'ensenyament, es va fer en quatre trossos abans de llançar-la. Tractament 0: no tirar la llança (tot en castellà). Tractament inicial: mostrar el pal (rètols d'alguns treballs i alguna cançoneta en català, tota la resta ja sabeu com va). Tractament parcial: llança sí, llança no (ús alternat i textos en les dues llengües). Tractament total: a la fi, la llança (tot en català). Per si algú creu que és cosa de gradualitats, el tractament 0 s'aplica en escoles de ciutats com Alcoi, Gandia, Dénia, Xàtiva... i més i més. D'altra banda, si ens haguessen faci-

RAFA GIL

Cebrià Ciscar, responsable de la política lingüística del País Valencià.

tat dades del percentatge d'alumnes, els resultats per al tractament parcial i total serien molt més baixos que els que es donen per centres.

A l'ensenyament mitjà el percentatge d'alumnes de les línies en català és d'un 0,6 aproximadament. El resultat de la comparació amb el suport humà i econòmic que es dona a la reforma és senzillament humiliant (quadre 3).

Al País Valencià, malgrat les competències plenes en educació, s'experimenta la reforma del Ministeri de Madrid. Quan arribaren els llibrets explicatius, canviaren el color de les cobertes i feren una edició sense canviar una coma, fins al punt de no adonar-se que calia modificar el quadre horari per a la inclusió del català. S'està experimentant a centres on la majoria dels alumnes són catalanoparlants. El català hi és una assignatura només. ¡Olé l'arrelament al medi, l'autèntica Escola Valenciana i l'espinàs...!

Els professors tenen la paraula

Hem fet una sèrie de preguntes per alguns instituts del País Valencià per tal d'aproximar-nos a la quotidianitat del català als centres i conèixer l'opinió del professorat sobre qüestions àmplies:

1) Situació socio-lingüística del centre (dificultats i actituds negatives). ¿El pla d'actuació docent preveu la normalització lingüística? El català en l'administració. L'ensenyament en català.

2) ¿Han rebut ajudes de la Conselleria d'Educació?

El cap d'estudis de l'I.B. Jorge Juan d'Alacant, *Isidoro Manteca*, ens diu, 1) Problemes greus, de refús, no n'hi ha. Potser hi ha hagut algun pare... però més que res es tracta d'anècdotes. La situació, doncs, és de normalitat. Quant a la llengua habitual dels alumnes, la majoria no parlen en valencià, encara que demostren alguna soltesa en aquesta assignatura... Tenim una línia en valencià que l'any que ve arribarà a tercer de BUP... A nivell administratiu, però, ho tenim malament; hi ha voluntat i es va fent a poc a poc. 2) Només publicacions de Conselleria, i res més.

A Alcoi ens contesta *Higini Talavera*, cap d'estudis de l'I.F.P. Cotes Baixes. 1) Pràcticament tots els alumnes

són valencianoparlants. En el nostre pla d'actuació els professors tenen dret de donar les classes en una de les dues llengües. Dotze professors —d'un total de quaranta-quatre— les fan en valencià. La majoria dels retòls i comunicats de l'institut estan escrits en valencià. 2) Va venir un representant de la Conselleria, va recollir les demandes dels professors va prometre ajudes. D'això fa més de dos mesos...

Judes Moreno, professor de valencià i vice-director de l'I.F.P. de Gandia, explica: 1) Nosaltres tenim per norma —amb acords amb els pares— que els professors donen les classes com vulguen, i no hi ha problemes ni negatives per part dels alumnes... Tots els documents del centre... tot es fa en valencià. L'any passat vam demanar la línia però ens la van negar, i vam decidir anar fent i passar de la Conselleria. 2) ¿Ajudes? En absolut.

A l'I.B. Francesc Gil de Canals ens contesta el professor de català *Vicent Ferrer*: 1) De 41 professors, 11 fan classes totalment en català, i uns altres tres ho fan amb una freqüència remarkable. Els alumnes són catalanoparlants en més del 75%... Mai no s'han posat dificultats a l'ensenyament en català al centre. A nivell administratiu, l'institut funciona teòricament en bilingüe, però la inèrcia és massa forta i molta paperassa continua fent-se en

castellà. Les característiques de l'institut —la distància de València— el converteixen en un lloc de pas, la qual cosa dificulta molts intents de renovació. 2) Les ajudes de la Conselleria estan sota mínims... a l'hora de la veritat només ens arriben alguns pòsters i llibres molt de tard en tard.

A València ciutat, *Maria Jesús Bolta*, cap del seminari de català de l'I.B. El Clot, ens declara: 1) Els alumnes fan una revista de gènere negre en valencià, l'institut està tot retolat en valencià i els documents de secretaria ixen en bilingüe. Tenim línia fins a tercer de BUP, no hi ha hagut cap problema... fora de la línia, alguns professors fan les classes en valencià i, en total, l'ensenyament arriba a 120 alumnes d'un total de 500. 2) No ens han enviat cap dotació econòmica en els tres anys que funciona la línia. Els professors del seminari volem destacar la gran indiferència per part de la Conselleria.

Miquel Esteve, cap d'estudis i professor de català de l'I.F.P. de Mas-samagrell, diu: 1) L'administració i l'interior del centre està tot prou normalitzat. Els xiquets també comencen ja a penjar les seues notes en valencià al tauló d'anuncis. Tenim demanada la línia en valencià des de fa dos anys, però no ens l'han concedida... Ací s'aplica la llei dels fets consumats.

«SENSE INFORMACIÓ, SENSE PLANIFICACIÓ» I A PESAR DE L'ADMINISTRACIÓ

Ensenyament en valencià, sota mínims

Carme Miquel i Lluís Fornés, professors i pares d'alumnes alhora, i membres de la Coordinadora d'Alumnes, Pares i Professors per a l'Ensenyament en Valencià (CAPPEV), i el sociòleg Rafael Xambó, vinculat durant anys a l'ensenyament en i del català, efectuen per a EL TEMPS un debat sobre la situació de la llengua en l'ensenyament.

I finalment el quadre 4. Tenim 680 professors que, per iniciativa pròpia, sense cap suport de material didàctic ni econòmic, imparteixen les seues assignatures en català. La que més s'ensenya en català és la matemàtica, seguida de la història, teoria i pràctiques de la branca administrativa de FP i la física i química. Sense llibres de text, fabricant apunts, amb llibres en castellà i explicacions en català, l'esforç d'aquest col·lectiu de professors i professores és un signe encoratjador de la vitalitat de la llengua al nostre país. Prop d'una quarta part dels estudiants valencians tenen alguna assignatura en català i la Conselleria d'Educació ni un xavo, ni un llibre; per no donar, ni les gràcies. Si de cas, alguna fiscalització. De moment i mentre no demostren el contrari, sembla que la normalització lingüística de l'ensenyament no passa per Campanar. Haurem de prescindir de les promeses del 84 i continuar comptant només amb el nostre esforç. □

Això sí, amb postures sempre conciliadores. 2) ¿Ajuda? Cap.

A l'I.B. Francesc Ribalta de Castelló de la Plana ens informa *Carme Ros* en nom del departament de català: 1) Hi ha alguna reacció en contra per part dels alumnes quan el professor és dur i suspèn bastant, això pel que fa a l'assignatura. D'altra banda, els professors tenen dret d'explicar la seua matèria en català. El director, a principi de curs, confecciona una llista dels professors que ho fan... Això sempre s'ha respectat per part de l'administració, però tampoc s'ha afavorit. 2) No s'han enviat les ajudes previstes segons la llei per a les línies, que ací ja va pel segon curs. Només alguna visita d'assessorament.

A l'I.F.P. de Benicarló contesta el professor de català *Francesc del Castillo*: 1) Encara no s'ha passat de la situació de bilingüisme. La major part del professorat no pensa quedar-se definitivament i la majoria dels que pensen quedar-s'hi no són catalanoparlants. Des de la directiva, majoritàriament no-catalanoparlant, no s'han fet coses, possiblement perquè el professorat no ho ha reclamat. Quant a les classes en català, cap problema per part dels alumnes... ben al contrari, professors que pensaven fer les classes en castellà, han optat finalment pel català. 2) Cap tipus d'ajudes... Fins i tot no han arribat ni les cassettes que edita el Gabinet d'Ús. □

Lluís Fornés, Rafael Xambó i Carme Miquel.

P. Cubillos

Quina és la situació del valencià en l'ensenyament?

—**Lluís Fornés**: Com a mínim, la Llei d'Alacant ha permès que la llengua estiga, de manera obligatòria, en les escoles. A partir d'ací hem pogut actuar. Ara bé, també és cert que hi ha un cert *laissez faire*: no hi ha mai la informació que pertoca, no hi ha mai els diners que s'han promès...

—**¿A l'EGB, encara no hi han arribat diners?**

—**Carme Miquel**: Estan arribant des de fa dos anys, però encara no han arribat.

—**L. F.**: Hi ha una llei, com hem dit, que permet anar fent, però també és cert que ni la Conselleria de Cultura ni l'administració en general mai no han tirat una mà. No hi ha cap tipus d'ajuda. Ara: nosaltres treballem de cara als pares, i en aquest sentit el resultat de les línies d'ensenyament en valencià és

molt bo. Sobretot perquè els pares estan molt motivats i perquè els professors estan per la renovació pedagògica, clar. I avui si hi ha vora 600.000 escolars, tots tenen el pes de la llengua damunt; bé o malament, però això no havia passat mai en la vida. I això és important, perquè de cara a futures qüestions editorials i de TVV vora un milió d'escolars tenen el pes de la llengua damunt; estiguen ben escolaritzats o no.

A l'hora de fer una anàlisi de la qüestió hem de veure tot com funciona, i la llengua encara és una qüestió que ha de funcionar perquè volen els pares, perquè volen els mestres, perquè volen els alumnes... Si hi haguera una actitud més forta des de la base, l'administració no tindria més remei que fer més cas.

—**Rafael Xambó**: Sí que és cert que no hi ha, potser, una actitud massa decidida per part d'amplis sectors de població d'exigir, de reclamar, etc., pe-